

ZAŁĄCZNIK NR 2

do uchwały nr ....
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia .....

**Katalog kluczowych zjawisk
stanowiących
szanse i zagrożenia
oraz
mocne i słabe strony
rozwoju Rzeszowa w 2015 roku**

Rzeszów 2015

Opracował zespół Aleksander Noworól Konsulting:

Aleksander Noworól

Kamila Noworól

Paweł Hałat

Anna Kołomycew

Piotr Lityński

Jacek Woźniak

przy udziale Biura Rozwoju Miasta Rzeszowa i Urzędu Miasta Rzeszowa

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SZANSE

OTOCZENIE GLOBALNE I TERYTORIALNE			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
OTOCZENIE POLITYCZNO - PRAWNE			
1	Wzrastająca rola miast, w tym obszarów metropolitalnych, jako podmiotów polityki rozwoju w UE i Polsce	5	→
2	Dobra koniunktura dla miast w polityce krajowej - intensywne zainteresowanie rządu polityką miejską, w tym projekty Krajowej Polityki Miejskiej i Narodowego Planu Rewitalizacji	4	↑
3	Nowe instrumenty europejskiej i krajowej polityki spójności 2014-2020 ukierunkowane na integrację i rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF) - (ZIT)	3	↑
4	Ustawowy obowiązek opracowania Strategii ZIT obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich	5	↑
OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE			
1	Postępujący proces konwergencji województwa podkarpackiego w stosunku do średniej UE 28, mierzony PKP per capita w PPS	4	↑
2	Korzystny wpływ interwencji funduszy UE na polskie województwa	5	→
3	Podkarpackie jest 2-gim regionem w kraju pod względem intensywności wsparcia ze strony polityki spójności UE, mierzona wysokością płatności na 1 mieszkańca	4	→
4	Korzystne trendy w rozwoju gospodarczym w Polsce	4	↑
5	Rozwój branży usług outsourcingowych	4	↑
OTOCZENIE TERYTORIALNE MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE			
1	Aktualna polityka spójności UE i Polski, preferująca wsparcie dla obszarów słabiej rozwiniętych, w tym peryferyjnych, a w tym – utrzymanie dla Podkarpacia dodatkowego w stosunku do większości polskich województw wsparcia w okresie 2014-2020 w ramach Strategii Rozwoju Polski Wschodniej oraz Programu Operacyjnego Polska Wschodnia	5	→
2	Rozwijająca się współpraca transgraniczna województwa Podkarpackiego, w ramach programów INTERREG	2	→
3	Zaangażowanie polskich struktur państwowych we wsparcie reform, w tym reformy samorządowej na Ukrainie	3	↑
4	Aktualne decyzje (MiR, GDDKiA) obejmujące kontynuację kluczowych przedsięwzięć infrastrukturalnych poprawiających dostępność transportową województwa podkarpackiego (autostrada A4, droga ekspresowa dwujezdniowa S19, linie kolejowe 91, 68)	4	↑
5	Budowa i aktywizacja docelowo transeuropejskiego korytarza transportowego Via Carpatia na całej długości, zgodnie z umowami międzynarodowymi pomiędzy rządami Polski i sześciu państw	5	↑
OTOCZENIE TERYTORIALNE REGIONALNE			
1	Policentryczny charakter miejskiej sieci osadniczej w województwie	5	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SZANSE

OTOCZENIE GLOBALNE I TERYTORIALNE			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
	podkarpackim – struktura korzystna i efektywna, umożliwi funkcjonalną komplementarność miast oraz synergię w świadczeniu usług publicznych		
2	Stolica ‘Doliny lotniczej’, największego skupiska w Polsce firm z wysoce innowacyjnej branży lotniczej	5	↑
3	Zapisy projektu PZPW – ‘Rzeszów-Łańcut’ jako bieguna wzrostu o znaczeniu krajowym	4	↑
4	Dobra współpraca pomiędzy głównymi ośrodkami decyzyjnymi w regionie: Zarządem Województwa-Wojewodą-Prezydentem Miasta Rzeszowa	3	→
5	Silne osadzenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego w projekcie PZPW	4	↑
6	Widoczne procesy metropolizacji w Rzeszowskim Obszarze Funkcjonalnym, wspierane przez zastosowanie instrumentu ZIT na Podkarpaciu	5	↑
OTOCZENIE TERYTORIALNE LOKALNE			
1	Świetny image Rzeszowa w ostatnich latach (np. 2 miejsce w ‘Rankingu miast uczących się’, Fundacja Schumana 2015, 4 miejsce w rankingu ‘Jakość życia w mieście’, Polityka 2014 i in.)	5	→
2	Utrzymanie w Rzeszowie głównej siedziby Grupy Asseco, największej firmy informatycznej w Polsce (w rankingu „TOP 100 European Software Vendors” na 6. miejscu z przychodami z własnego oprogramowania i usług, 2013)	5	↑
3	Dobrze wykształcona sieć urbanistyczna miejscowości położonych w ROF	4	→
4	Silna tożsamość lokalna mieszkańców obszaru funkcjonalnego	5	↑
5	Bliskość strategicznych szlaków transportowych (to Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka, autostrada A4, trasa S19, magistrała kolejowa nr E-30 - linia kolejowa nr 91)	5	↑
6	Terytorialna ekspansja rozwoju gospodarczego na tereny wokół Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka	5	↑
7	Relatywnie bardzo wysoka dostępność funduszy zewnętrznych na inwestycje, w tym wspieranie przedsiębiorczości (programy operacyjne europejskiej polityki spójności 2014- 2020)	4	→
8	Poprawa dostępności kolejowej, drogowej oraz komunikacją publiczną do Międzynarodowego Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka	4	↑
9	Budowa Rzeszowskiej Kolei Aglomeracyjnej (Szybkiej Kolei Miejskiej) wraz z budową linii kolejowej do terminalu pasażerskiego na lotnisku	4	↑
10	Budowa Rzeszowskiego Centrum Komunikacyjnego jako zintegrowanego, intermodalnego węzła przesiadkowego dla wszystkich rodzajów komunikacji zbiorowej (koncepcja w trakcie opracowania).	4	↑
11	Miasto i jego otoczenie jako cel podróży w ramach różnych form turystyk	4	↑
OTOCZENIE SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE			
1	Relatywnie wysoki kapitał społeczny w województwie Podkarpackim, oparty o silne poczucie tożsamości oraz tradycyjny system	4	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SZANSE

OTOCZENIE GLOBALNE I TERYTORIALNE			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
	wartości (aksjologię)		
2	Wzrost zaangażowania społeczeństwa sprawami publicznymi	4	↑
3	Dążenie do partycypacji w procesach współdecydowania o kierunkach rozwoju miasta (np. budżet obywatelski)	4	↑
4	Dodatni przyrost naturalny ROF (i w Rzeszowie), jeden z najwyższych w kraju (prognoza wzrostu liczby ludności Rzeszowa do 2030 o 4,2%)	5	↑
5	Duży potencjał ludnościowy miast położonych w ROF	5	→
6	Korzystna aktualna struktura zasobów rynku pracy w ROF	5	↑
7	Rozwój i profesjonalizacja sektora społecznego	4	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – ZAGROŻENIA

OTOCZENIE GLOBALNE I TERYTORIALNE			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
OTOCZENIE POLITYCZNO - PRAWNE			
1	Brak kompleksowej reformy systemu planowania przestrzennego w kraju	5	↓
2	Brak instrumentów prawnych mobilizujących i sprzyjających ('wymuszających') współpracę w ramach układów terytorialnych, w tym MOF	5	↓
3	Hipoteza destabilizacji wschodniej granicy państwa	2	→
4	Uwarunkowania wynikające z konieczności przyjęcia przez Polskę imigrantów z Afryki i Bliskiego Wschodu, wynikającą z polityki UE lub też fali migracji z Ukrainy	3	→
OTOCZENIE - UWARUNKOWANIA MAKROEKONOMICZNE			
1	Zagrożenia dla polityki spójności związane z niestabilnością w strefie Euro	3	↑
2	Niekorzystne procesy gospodarcze w sąsiedniej Ukrainie	2	→
OTOCZENIE TERYTORIALNE MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE			
1	Peryferyjne usytuowanie Miasta w stosunku do obszaru koncentracji potencjału gospodarczego Kraju. Słaby dostęp komunikacyjny północ-południe	4	→
2	Przypisanie Rzeszowa do grupy miast ściany wschodniej ze stereotypem prowincjonalnego obszaru Polski	3	↓
3	Relatywnie słabsze preferencje w programach krajowych z tytułu lokalizacji beneficjenta w Polsce Wschodniej (w stosunku do okresu 2007-2013)	1	→
4	Brak decyzji o zaangażowaniu rządowym w przygotowanie Strategii Euroregionu Karpaty	2	↓
5	Odsunięcie decyzji o ewentualnym rozszerzeniu UE na wschód na okres po roku 2020	3	↑
6	Zerwanie w dokumentach strategicznych, planistycznych i drogowych ciągłości docelowego transeuropejskiego korytarza transportowego Via Carpatia i docelowej ciągłości przebiegu w nim drogi ekspresowej. (Uzasadnienie: zerwana w wielu dokumentach strategicznych, planistycznych i drogowych ciągłość Via Carpatii pomiędzy Białymstokiem/Knyszynem a Raczkami).	2	→
7	Budowa drogi ekspresowej S19 jako drogi jednojezdniowej, w dodatku bez pasów awaryjnych. (Uzasadnienie: standard jednojezdniowy został już zrealizowany jako obwodnice Międzyrzecza Podlaskiego, Radzyna Podlaskiego i Woli Skromowskiej; a standard jednojezdniowy nawet bez pasów awaryjnych pomiędzy węzłem Jasionka i Stobierną)	2	→

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – ZAGROŻENIA

OTOCZENIE GLOBALNE I TERYTORIALNE			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
OTOCZENIE TERYTORIALNE REGIONALNE			
1	Stosunkowo silne napięcia występujące pomiędzy miastem centralnym a gminami otaczającymi w ramach Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego	3	↓
2	Polaryzacja rozwoju województwa Podkarpackiego na poziomie NUTS 3, mierzona PKB p.c. (subregion rzeszowski – pozostałe subregiony)	4	↑
OTOCZENIE TERYTORIALNE LOKALNE			
1	Dekoncentracja zasobów Rzeszowa w ramach procesów suburbanizacji (wymywanie kapitału ludzkiego, zmniejszanie bazy dochodowej i in.)	4	↑
2	Negatywny efekt ‘pasażera na gapę’: wzrastająca liczba osób korzystających z infrastruktury Rzeszowa, równocześnie nie uczestniczących w kosztach jej utrzymania (osoby dojeżdżające do pracy w Rzeszowie, mieszkające pod Rzeszowem)	4	↑
3	Deficyt zintegrowanego podejścia do planowania i zarządzania w ramach ROF (wynikający ze słabości kapitału społecznego, w tym braku zaufania oraz słabości instrumentów regulacyjnych)	3	→
4	Brak zintegrowanej, kompleksowej polityki przestrzennej w ROF	4	↑
5	Niska wrażliwość społeczna na działania niekorzystne dla dobra wspólnego	5	↑
6	Braki w spójności w zakresie komunikacji publicznej w ramach ROF (bariera mobilności na subregionalnym rynku pracy)	3	↑
7	Słabo rozwinięta sieć szlaków rowerowych i pieszych, brak ich integracji w ramach ROF	2	↑
8	Niekorzystne, w szczególności dla Rzeszowa, nazwy istniejących i projektowanych węzłów na drodze ekspresowej S19 (Jasionka, Świlcza, Kielanówka, Babica).	2	→
OTOCZENIE SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE			
1	Emigracja zarobkowa młodych ludzi, wypłukiwanie z rynku pracy osób przedsiębiorczych i wykształconych	4	→
2	Starzenie się zasobów pracy w skali kraju	4	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – MOCNE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
LUDNOŚĆ			
	Demografia		
1	Stosunkowo młoda struktura wiekowa ludności	5	↓
2	Bardzo wysoki poziom wykształcenia mieszkańców (30,6% mieszkańców z wykształceniem wyższym)	5	↑
3	Dodatnie saldo migracji	4	↑
4	Wzrost liczby ludności	4	↑
	Bezpieczeństwo publiczne		
5	Zasób instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne	3	→
6	Struktura placówek wg prowadzonej działalności	2	→
	Niepełnosprawni		
7	Zasób placówek zajmujących się osobami niepełnosprawnymi	3	→
8	Liczba osób korzystających z placówek zajmujących się osobami niepełnosprawnymi	3	→
9	Liczba stowarzyszeń skupiających osoby niepełnosprawne	3	↑
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I JEGO OCHRONA			
1	Walory krajobrazowe, przyrodnicze i rekreacyjne dolin Wisłoka (wraz ze zbiornikiem) i dopływów	4	→
2	Zasoby przyrodnicze w południowej i północnej części Miasta	3	→
3	Zasoby gleb o wysokich klasach bonitacyjnych	2	→
4	Korzystny układ terenów zainwestowanych	4	↓
5	Zasoby surowców mineralnych (gaz, wody mineralne)	2	→
6	Wysoki poziom recyklingu odpadów komunalnych	4	↑
7	Budowa instalacji termicznej utylizacji odpadów	3	↑
MIESZKALNICTWO			
1	Znaczący przyrost zasobów mieszkaniowych miasta	4	↑
2	Korzystna struktura wieku i stan techniczny zasobu mieszkaniowego (poza komunalnym)	4	→
3	Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	3	→
4	Zrównoważona struktura własności mieszkań	3	→
GOSPODARKA LOKALNA			
1	Obecność rozpoznawalnych firm, w tym innowacyjnych np. Pratt & Whitney Rzeszów (główna fabryka klastra Dolina Lotnicza), Asseco, Zelmer SA, ICN Polfa Rzeszów SA	5	↑
2	Specjalizacja obszaru miejskiego w zakresie nowoczesnych technologii	5	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – MOCNE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
3	Koncentracja krajowego potencjału w zakresie przemysłu lotniczego wraz z zapleczem naukowo-badawczym, klaster przemysłu lotniczego „Dolina Lotnicza”	5	↑
4	Funkcjonowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Rzeszów-Dworzysko” i podstrefy „Ciepłownicza” oraz stosowanie ulg podatkowych tworzących klimat dla rozwoju gospodarczego	4	↑
5	Wysoka pozycja Miasta w rankingach dotyczących dynamiki rozwoju gospodarczego i klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości	3	↑
6	Wysoki udział zatrudnienia w przedsiębiorstwach, relatywnie wysokie wynagrodzenia w przedsiębiorstwach, stosunkowo niska stopa bezrobocia	5	↑
7	Przyrost liczby mikro podmiotów gospodarczych oraz podmiotów zagranicznych w Rzeszowie	5	↑
8	Rozwój firm z sektorów BPO/SSC	5	↑
GOSPODARKA PRZESTRZENNA			
1	Zwarta zabudowa miasta z niewielkim zasobem terenów niezainwestowanych i zainwestowanych z możliwością doinwestowania	4	→
2	Centrum miasta z dobrze zachowanymi obiektami wartości historycznej i czytelna kompozycją urbanistyczną	3	→
3	Promienisto-koncentryczny układ zabudowy (sfer funkcjonalno-przestrzennych) z wyraźnie wyodrębnionymi obszarami mieszkaniowymi i przemysłowymi	4	→
4	Zabudowa przemysłowa i poprzemysłowa zlokalizowana na bliskich obrzeżach miasta	3	→
5	Zabudowa usługowa publiczna i komercyjna zlokalizowana w centrum i w osiedlach mieszkaniowych wysokiej intensywności tworząc usługowe centra osiedlowe	4	↑
6	Obszary zainwestowane, mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe posiadają dobrą obsługę komunikacyjną oraz względnie wysoki poziom dostępności do sieci i urządzeń infrastruktury komunalnej	3	→
OŚWIATA I WYCHOWANIE			
1	Wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	4	↑
2	Rozwój szkolnictwa policealnego	3	↑
3	Zasoby ludzkie na wszystkich poziomach edukacji	5	→
4	Bardzo dobre wyniki sprawdzianów końcowych w szkołach podstawowych i egzaminów gimnazjalnych	4	→
5	Bardzo dobra infrastruktura sportowa i edukacyjna (nowe boiska, pracownie kształcenia praktycznego i komputerowe)	5	→
6	Wprowadzenie na potrzeby rynku i pracodawców nowych kierunków kształcenia: technik awionik, technik spedytor, technik organizacji portów i terminali, technik cyfrowych procesów graficznych	5	→

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – MOCNE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
SZKOLNICTWO WYŻSZE			
1	Rozwój nowych kierunków kształcenia odpowiadających zapotrzebowaniu na rynku pracy, zarówno w przypadku uczelni publicznych, jak i prywatnych (np. medycyna, praca socjalna – UR, inżynieria medyczna – PRz czy Aviation management - WSiZ)	4	↑
2	Nowoczesne zaplecze badawcze i infrastruktura dydaktyczna uczelni zlokalizowanych w Rzeszowie	4	↑
3	Nowe kierunki nauczania oraz utrzymanie charakterystycznych dla miasta i regionu kierunków np. lotnictwo	4	↑
4	Kształcenie kadr akademickich i podnoszenie kwalifikacji, jak również pozyskiwanie kadr z zewnątrz	4	↑
5	Niskie koszty życia w mieście (w porównaniu do innych ośrodków akademickich w Polsce); przyjazne otoczenie, dostępność i łatwość przemieszczania się w mieście	3	→
6	Najwyższy w Polsce i w Unii Europejskiej wskaźnik liczby studentów w stosunku do liczby mieszkańców.	2	→
OCHRONA ZDROWIA			
1	Dobre zaopatrzenie w placówki ambulatoryjnej służby zdrowia	4	↑
2	Odpowiednia liczba i struktura personelu medycznego	4	↑
3	Nasylenie aptekami	2	↑
4	Odsetek dzieci w wieku do 3 lat objętych opieką w żłobkach	4	↑
POMOC SPOŁECZNA			
1	Relatywnie niski odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej/relatywnie niska skala ubóstwa	3	→
2	Rozbudowana baza instytucjonalna pomocy społecznej	4	→
3	Istniejąca baza i doświadczenie w zakresie interwencji kryzysowej	3	→
4	Programy wsparcia dla wychowanków pieczy zastępczej	3	→
5	Wykwalifikowana kadra służb socjalnych działająca na rzecz mieszkańców miasta	3	→
KULTURA			
1	Funkcjonowanie prężnych instytucji kultury	5	↑
2	Zaangażowanie młodych ludzi w rozwój kulturalny miasta	4	↑
3	Oddolne inicjatywy społeczne w zakresie kultury	4	↑
4	Wykorzystanie istniejących obiektów kultury	3	→
TURYSTYKA I SPORT			
1	Baza noclegowa i gastronomiczna	4	↑
2	Konkurencyjne ceny w stosunku do miast podobnej wielkości	3	↑
3	Położenie na szlaku w kierunku Bieszczadów	4	→
4	Aktywność społeczno-gospodarcza w obszarze, walory antropogeniczne i naturalne oraz poprawiony image miasta, umożliwiając rozwój turystyki oraz rekreacji	4	↑
5	Dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych	4	↑
6	Aktywność fizyczna mieszkańców miasta	3	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – MOCNE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
KOMUNIKACJA			
1	Dostęp do infrastruktury drogowej i kolejowej należącej do transeuropejskiej sieci TEN-T	5	↑
2	Wyprowadzenie samochodowego ruchu tranzytowego poza miasto	4	↑
3	Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka	5	↑
4	Dobry stan infrastruktury drogowej w Rzeszowie	4	↑
5	Rozbudowa sieć dróg dla rowerów	4	↑
6	Nowoczesny tabor autobusowy transportu miejskiego	4	↑
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA			
Zaopatrzenie w wodę			
1	Zasób wody pitnej i potencjał urządzeń do jej uzdatniania	4	↑
2	Dobry stan techniczny i niska awaryjność sieci wodociągowej	4	↑
3	Duża średnia gęstość sieci wodociągowej	3	↑
Odprowadzenie ścieków i wód opadowych			
1	Zmodernizowana oczyszczalnia o rezerwach przepustowości	4	↑
2	Dobry stan techniczny i niska awaryjność sieci kanalizacyjnych	4	↑
3	Duża średnia gęstość sieci kanalizacyjnej	3	↑
Zaopatrzenie w ciepło			
1	Rezerwy produkowanej energii cieplnej, nowe źródła ciepła w budowie	4	↑
2	Rozbudowana sieć ciepłownicza w dobrym stanie technicznym	4	↑
3	Wymiana sieci na preizolowane	3	→
Zaopatrzenie w gaz			
1	Zasoby gazu ziemnego	3	→
2	Bardzo wysoki odsetek ludności korzystającej z gazu sieciowego	4	
3	Rozbudowana sieć gazownicza w dobrym stanie technicznym	3	↑
Zaopatrzenie w energię elektryczną i oświetlenie ulic			
1	Wielkość sieci energetycznych wysokiego napięcia, jej stan techniczny	3	→
2	Rezerwy mocy w systemie dystrybucyjnym energii	4	→
3	Modernizacja oświetlenia ulicznego	3	↑
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego			
1	Wysoka dynamika inwestycji w sieci teletechniczne	4	↑
2	Wysoki odsetek firm korzystających z Internetu	4	↑
3	Dobry dostęp do Internetu szerokopasmowego	4	↑
4	Duża liczba publicznych hot-spotów	3	↑
SEKTOR SPOŁECZNY			
1	Partycypacja społeczna	3	↑
2	Zaangażowanie społeczeństwa sprawami publicznymi	3	↑
3	Oddolne inicjatywy zarówno formalne, jak i nieformalne	4	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SŁABE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
LUDNOŚĆ			
Demografia			
1	Spadek ludności w niektórych osiedlach Miasta	4	↕
2	Niski przyrost naturalny	5	↓
3	Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym	5	↑
Bezpieczeństwo publiczne			
4	Wysoki wskaźnik przestępczości na tle regionu	4	→
5	Niska wykrywalność przestępstw	4	→
6	Braki lokalowe i sprzętowe Policji	3	↑
7	Brak awaryjnego, zapasowego źródła zaopatrzenia w czystą wodę	3	→
Niepełnosprawni			
8	Niska aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych	4	→
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I JEGO OCHRONA			
1	Zanieczyszczenie powietrza pyłami i benzo(a)pirenem z niskiej emisji i transportu	5	↓
2	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	4	→
3	Zagrożenie hałasem komunikacyjnym i bytowym	4	↑
4	Niska lesistość	3	→
5	Zasób zieleni urządzonej	4	→
6	Niska świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza (spalanie odpadów komunalnych w piecach)	4	→
7	Ilość produkowanych odpadów	3	↑
8	Dziki wysypiska odpadów	3	→
9	Brak realizacji założeń SUiKZP w zakresie ustanawiania form ochrony przyrody (użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych)	4	→
10	Niedostateczne zabezpieczenie części miasta przed powodzią	3	→
MIESZKALNICTWO			
1	Możliwości finansowe ludności w nabyciu i utrzymaniu mieszkania	4	→
2	Obecność mieszkań bez podstawowych instalacji	3	→
3	Niewystarczający zasób komunalny - długi czas oczekiwania na mieszkania socjalne	4	→
4	Niekorzystna struktura wiekowa i stan techniczny komunalnego zasobu mieszkaniowego	4	↑
GOSPODARKA LOKALNA			
1	Stagnacja i przejście do tendencji obniżania poziomu nakładów	4	↑

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SŁABE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
	inwestycyjnych w przedsiębiorstwach		
2	Niski poziom rentowności obrotu netto przedsiębiorstw w Rzeszowie	4	→
3	Niekorzystna struktura bezrobocia: duży udział z tendencją rosnącą osób z wykształceniem wyższym oraz duży odsetek bezrobocia wśród osób starszych. Blisko połowa to bezrobotni długookresowo.	4	↑
4	Zmniejszanie areału użytków rolnych w warunkach dominacji małych gospodarstw	2	↑
GOSPODARKA PRZESTRZENNA			
1	Obniżenie udziału powierzchni miasta objętej planami zagospodarowania przestrzennego (15,5% w czerwcu 2015 r.) wynikające z włączenia do Miasta rozległych obszarów dawnych sołectw o znikomym pokryciu planami	5	↓
2	Brak nowoczesnych powierzchni biurowych na potrzeby rozwoju sektora BPO / SSC, oferującego miejsca pracy dla absolwentów uczelni wyższych (pomimo dużego nasycenia miasta liczbą studentów)	5	↓
3	Brak centrum logistyczno-dystrybucyjnego (pomimo tranzytowego położenia miasta i bliskości portu lotniczego)	5	↓
4	Braki zaopatrzenia w podstawową infrastrukturę techniczną części przyłączonych po 2005 r. terenów miasta	4	↓
5	Niewielka powierzchnia terenów rekreacyjnych	4	→
6	Niedostateczna liczba powiązań komunikacyjnych pomiędzy terenami rozdzielonymi barierą (rzeką, torami)	4	↓
7	Skomplikowana struktura własnościowa gruntów, w tym terenów inwestycyjnych, w szczególności na obrzeżach miasta (dominujące grunty prywatne oraz układ łańcuchowy - działki b. wąskie i b. długie, w dodatku przebiegające ukośnie w stosunku do większości istniejących i projektowanych elementów zagospodarowania).	4	→
8	Znikoma powierzchnia gruntów publicznych możliwych do zainwestowania, dodatkowo zagrożonych zwrotami.	4	→
9	Zaburzona estetyka miasta przez niekontrolowane umieszczanie reklam	4	↓
10	Postępująca zabudowa terenów zielonych nad Wisłokiem	4	↓
OŚWIATA I WYCHOWANIE			
1	Nierównomierne zagęszczenie uczniów w szkołach	4	→
2	Niski poziom zdawalności matur	4	→
3	Małe zainteresowanie szkolnictwem zawodowym pomimo bogatej oferty	4	↑
4	Emigracja zarobkowa uczniów którzy ukończyli kształcenie w zawodach	4	↑
SZKOLNICTWO WYŻSZE			
1	Ograniczona współpraca ośrodków naukowych oraz uczelni z władzami publicznymi i sektorem prywatnym	3	→

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SŁABE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
2	Brak tradycji „ośrodka akademickiego”	4	➔
OCHRONA ZDROWIA			
1	Niskie zaopatrzenie w łóżka w szpitalach ogólnych w rejonie rzeszowskim i województwie	4	↓
POMOC SPOŁECZNA			
1	Niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dziennego dla osób starszych i niesamodzielnych	4	↑
KULTURA			
1	Niezadawalający stan współpracy władz miasta ze środowiskami kulturalno-artystycznymi, zwłaszcza niekomercyjnymi, niszowymi, oddolnymi inicjatywami	4	↓
2	Brak głównego ośrodka integrującego rzeszowskie środowiska kulturalno-artystyczne i lokalnych twórców, będącego także wielofunkcyjnym obiektem o charakterze kulturalno-artystyczno-edukacyjnym (częściowo, lecz niewystarczająco, takie funkcje pełni Rzeszowski Dom Kultury (i jego filie) oraz Estrada Rzeszowska wraz z Inkubatorem Kultury)	4	➔
3	Typowa oferta kulturalno-artystyczna miasta, oparta głównie na masowych wydarzeniach	3	↓
4	Ograniczone środki finansowe na promocję działalności kulturalno-artystycznej miasta	3	↓
5	Nieefektywna promocja wydarzeń kulturalno-artystycznych przy wykorzystaniu tradycyjnych instrumentów		
6	Niski poziom świadomości kulturalnej mieszkańców miasta	4	↓
TURYSTYKA I SPORT			
1	Niewystarczająca promocja miasta	4	↑
2	Brak strategicznego podejścia do promocji i rozwoju wybranych wiodących dyscyplin sportowych w mieście	4	↑
3	Niedostosowanie bazy sportowej do potrzeb mieszkańców	4	↑
4	Brak infrastruktury sportowej dla rozwoju sportu wyczynowego	3	➔
5	Brak współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju sportu w mieście	4	➔
KOMUNIKACJA			
1	Wzrastająca liczba pojazdów i związane z tym uciążliwości	5	↑
2	Zły stan niektórych konstrukcji mostowych	4	➔
3	Niska punktualność i częstotliwość transportu publicznego	5	↑
4	Brak badań zachowań komunikacyjnych mieszkańców	4	➔
5	Niski poziom integracji różnych środków transportu publicznego miejskiego i podmiejskiego	4	➔
6	Brak szybkiej kolei aglomeracyjnej	5	➔
7	Istniejące braki w spójności sieci dróg rowerowych	4	➔
8	Brak rozwoju systemu roweru miejskiego	3	↑
9	Brak bezpośredniego, czytelnego, przepustowego dojazdu z węzła Jasionka na drodze ekspresowej S19 i pośrednio z auto-	4	➔

KATALOG KLUCZOWYCH ZJAWISK – SŁABE STRONY

PODSYSTEMY MIASTA			
Lp.	ZJAWISKO	PUNKTACJA SIŁY ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA W SKALI 1 - 5	TREND
	strady A4 do Międzynarodowego Portu Lotniczego Rzeszów- Jasionka (brak południowej obwodnicy miejscowości Jasionka).		
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA			
	Zaopatrzenie w wodę		
1	Występowanie sieci o dużym stopniu dekapitalizacji	4	↓
2	Występowanie obszarów pozbawionych dostępu do wodociągu	5	↓
	Odprowadzenie ścieków i wód opadowych		
1	Występowanie obszarów pozbawionych dostępu do kanalizacji	5	↓
	Zaopatrzenie w ciepło		
1	Duży udział źródeł na paliwa stałe w strukturze ogrzewania mieszkań	5	↑
	Zaopatrzenie w gaz		
1	Spadek odsetka mieszkań zaopatrzonych w gaz	4	↑
2	Występowanie obszarów pozbawionych dostępu do gazociągu	4	↑
	Zaopatrzenie w energię elektryczną i oświetlenie ulic		
1	Znaczny udział nieekonomicznych i nieekologicznych źródeł światła w oświetleniu ulic		
	Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego		
1	Niski dostęp do Internetu w szkołach	4	↓
2	Niski odsetek gospodarstw z komputerem i niski stopień wyko- rzystania Internetu w gospodarstwach w regionie	4	↓
3	Brak projektów otwarcia cyfrowych danych publicznych	3	→
SEKTOR SPOŁECZNY			
1	Rozwarstwienie instytucjonalne sektora społecznego	4	↑
2	Brak współpracy pomiędzy podmiotami sektora społecznego	4	↑
3	Brak zaufania sektora społecznego do władz miasta	4	↑
4	Uzależnienie małych organizacji od wsparcia publicznego – ograniczenie ich samodzielności oraz funkcji podmiotów spo- łecznych.	3	↑
5	Ograniczone środki finansowe zniechęcają do realizacji zadań publicznych przekazywanych w otwartych konkursach ofert	4	↑
6	Niedocenywanie roli podmiotów ekonomii społecznej w procesach świadczenia usług publicznych	4	↑

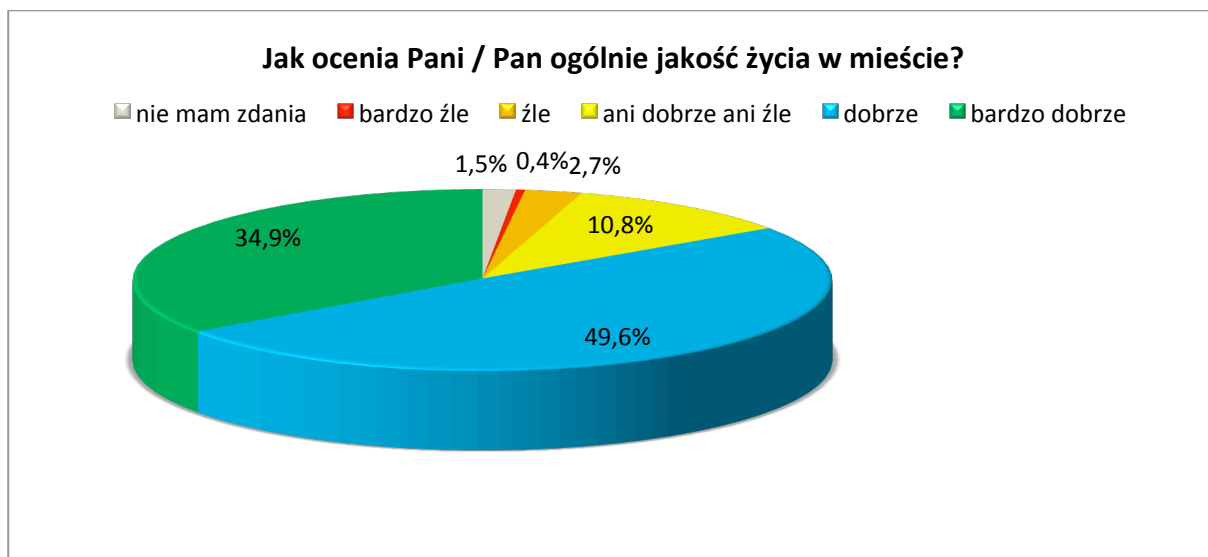
SZANSE ROZWOJOWE RZESZOWA W NAJBLIŻSZYCH 10 LATACH OCZAMI MIESZKAŃCÓW

W badaniu internetowym przygotowanym w związku z aktualizacją Strategii uzyskano 719 ankiet. Aż 92% respondentów uznało, że Rzeszów rozwija się, a w sumie 84,5% oceniło jakość życia w mieście jako dobrą lub bardzo dobrą.

Ryc. 1. Czy Rzeszów rozwija się – odpowiedzi z ankiety internetowej.

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 2. Ocena jakości życia w mieście – odpowiedzi z ankiety internetowej.

Źródło: opracowanie własne.

Te bardzo wysokie oceny Rzeszowa uzupełniają odpowiedzi respondentów na pytanie o trzy najważniejsze szanse rozwojowe miasta do roku 2025 r. Na to otwarte pytanie udzielono łącznie 1122 odpowiedzi (możliwe trzy odpowiedzi jednego ankietowanego). Postrzeganie szans rozwojowych przez respondentów nie jest jednoznaczne z pojęciem szans określanych w analizie SWOT i w rzeczywistości stanowi określenie różnych czynników rozwoju miasta, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych o różnym poziomie szczegółowości.

Dla celów analizy tych danych jakościowych przyjęto katalog kategorii, do których zaszerzegowano konkretne obserwacje badanych. Poniższy wykres (Ryc. 3) przedstawia uzyskane wyniki.

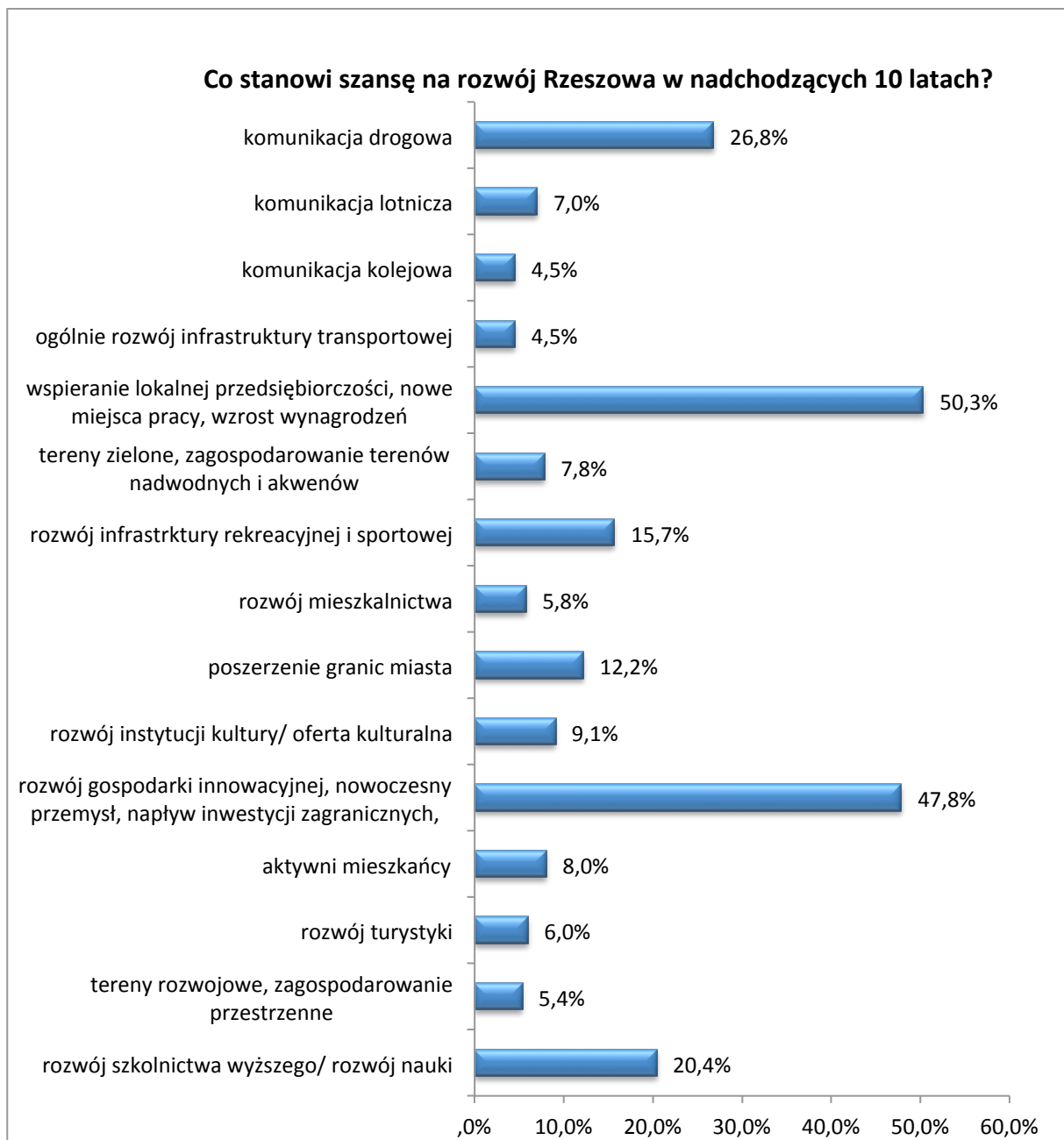
Część wypowiedzi badanych wskazywanych jako szanse, stanowiła krytykę obecnej sytuacji, co dotyczyło szczególnie problemów rynku pracy (kategoria wypowiedzi najczęściej pojawiających się w tej części ankiety – w sumie połowa wszystkich obserwacji) – niskiej liczby lokalnych i stabilnych miejsc pracy (z podkreśleniem, że poza handlem), braku miejsc pracy dla ludzi młodych i wykształconych oraz niskich zarobków. Nie dziwi zatem, że kolejną kategorią obserwacji na temat szans rozwojowych, wiąże się z rozwojem nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, zewnętrznych inwestycjach i wykorzystaniu potencjału specjalizacji miasta i regionu (przede wszystkim przemysłu lotniczego, informatycznego i farmaceutycznego). Znaczne nadzieje pokładane są w specjalnych strefach ekonomicznych i ich rozwoju oraz stworzeniu centrum logistycznego.

Dla rozwoju Rzeszowa niezbędna jest także lepsza dostępność komunikacyjna zarówno drogowa, lotnicza, jak i kolejowa. Istotnym elementem jest przy tym brak bezpośredniego połączenia drogowego z Warszawą drogą DK 9 oraz kolejowego nr 71. Szczególnie ważnym elementem rozwojowym jest to Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka, dalsza rozbudowa autostrady A4 oraz budowa dalszego przebiegu S-19 Rzeszów – Barwinek w korytarzu TEN-T. Dla komunikacji w samym mieście, do najważniejszych szans/potrzeb respondenci zaliczają rozbudowę sieci obwodnic oraz poprawę komunikacji z nowymi osiedlami. A dla transportu zbiorowego szanse upatrują w kolejce nadziemnej (choć pojawiają się także głosy sprzeciwu wobec tego przedsięwzięcia).

W kolejności szanse na rozwój Miasta tkwią według ankietowanych w rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego, co ma szczególne znaczenie ze względu na strukturę wieku i aktywności badanych (znaczna liczba osób młodych do 25 r.ż. – 48% badanych, uczniów i studentów – 40%). Mieszkańców cieszy rozwój uczelni publicznych o nowe kierunki, w tym przede wszystkim medycynę.

Wielu respondentów wskazywało potrzebę rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych, powiązanych z dbałością o dostępność i jakość terenów zielony, w tym położonych przy akwenach wodnych.

Na zakończenie warto wskazać, że 70% mieszkańców miasta jest dumnych lub bardzo dumnych z bycia rzeszowianami.

Ryc. 3. Szanse rozwojowe Rzeszowa – odpowiedzi z ankiety internetowej (uwaga procenty nie sumują się do 100).

Źródło: opracowanie własne.